

MASARYKOVA UNIVERZITA
Filozofická fakulta, Ústav Hudební vědy

**K PROFILU HUDEBNÍHO SKLADATELE A ARANŽÉRA
EVŽENA ZÁMEČNÍKA**

MAGISTERSKÁ DIPLOMOVÁ PRÁCE

Karol Frydrych

Vedoucí práce: Prof. PhDr. et MgA. Miloš Štědroň, CSc.

Brno 2010

OBSAH

SEZNAM ZKRATEK A SYMBOLŮ	1
1. PŘEDMLUVA	3
2. ÚVOD	5
3. HLAVNÍ ČÁST	6
3.1. ŽIVOTOPOSNÉ ÚDAJE EVŽENA ZÁMEČNÍKA.....	
3.1.1 Rodové kořeny	
3.1.2 Hudební tradice.....	
3.1.3 Studium	
3.1.4 Kariéra houslisty	
3.1.5 Skladatel ve svobodném povolání	
3.1.6 Aranžér, dirigent a zakladatel žesťového souboru BBB.....	
3.1.7 Předseda odborných porot	
3.1.8 Pedagog JAMU.....	
3.1.9 Dramaturg Janáčkova divadla.....	
3.1.10 Ředitel Konzervatoře Brno	
3.1.11 Další aktivity.....	
3.2. VÝZNAMNÉ OSOBNOSTI V ŽIVOTĚ EVŽENA ZÁMEČNÍKA	
3.2.1 Boris Hajdušek.....	
3.2.2 Josef Holub	
3.2.3 Alois Melezinek.....	
3.2.4 Zdeněk Blažek	
3.2.5 Jan Kapr	
3.2.6 Günter Bialas	
3.2.7 Jiří Dvořáček.....	
3.2.8 Jaroslav Foglar.....	
3.2.9 Jan Novák	
3.3. SKLADATELSKÁ ČINNOST	
3.3.1 Kompoziční vymezení.....	
3.3.2 Komorní tvorba.....	
3.3.3 Vokální tvorba	

3.3.4 Vokálně-instrumentální tvorba	
3.3.5 Instrumentální tvorba.....	
4. ZÁVĚR	
5. RESUMÉ	
5.1. SUMMARY	
5.2. RESÛMEE	
6. SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A PRAMENŮ	
7. PŘÍLOHY	
7.1. DÍLO HUDEBNÍ	
7.1.1 Orchestrální skladby	
7.1.2 Skladby pro žesťový soubor	
7.1.3 Koncertantní skladby	
7.1.4 Skladby pro 1-2 nástroje	
7.1.5 Skladby pro 3 a víc nástrojů	
7.1.6 Vokální skladby	
7.1.7 Melodram.....	
7.1.8 Hudebně dramatická tvorba	
7.1.9 Skladby pro velký dechový orchestr	
7.1.10 Skladby pro malý dechový orchestr	
7.1.11 Skladby E. Z., které natočil Čro Brno za řízení autora	
7.1.12 Skladby E. Z. vydané firmou Musikverlag Kliment ve Vídni.....	
7.2. DÍLO LITERÁRNÍ	
7.2.1 Vlastní literární projevy (výběr)	
7.2.2 Soupis literatury o Evženu Zámečnickovi	
7.3. CHRONOLOGICKÁ TABULKA	
7.4. SEZNAM VYOBRAZENÍ	
7.5. VYOBRAZENÍ	

SEZNAM ZKRATEK A SYMBOLŮ

- AHUV Asociace hudebních umělců a vědců
- AMU Akademie múzických umění
- apod. a podobně
- atd. a tak dále
- BRD Bundesrepublik Deutschland
- cca circa
- CD hudební nosič
- crit. kritická
- č. číslo
- ČHF Český hudební fond
- Čro Český rozhlas
- ČSHSOI Československý hudební slovník osob a institucí
- ded. dedikace (= věnování)
- DILIA Československé divadelní a literární jednatelství (Praha)
- dir. dirigent
- DOM dechový orchestr města
- ed. vydavatel, editor
- EdS Editio Supraphon (Praha)
- ESB Editio Supraphon Bärenreiter, Praha - Kassel
- etc. et cetera
- E. Z. Evžen Zámečník
- HIS Hudební informační středisko
- HR Hudební rozhledy
- JAMU Janáčkova akademie múzických umění
- Kpt. kapitán
- LN Lidové noviny
- LŠU Lidová škola umění
- min. minuta/minuty
- ml. mladší
- např. například

- ND Národní divadlo
- op. opus
- OM Opus musicum
- odd. oddělení
- Panton Vydavatelství Českého hudebního fondu Panton (Praha)
- PH posádková hudba
- pol. polovina (ve spojení se stoletím apod.)
- pplk. podplukovník
- pseud. pseudonym
- PSMU Pěvecké sdružení moravských učitelů
- resp. respektive
- rev. revize/revidováno
- rkp. rukopis
- roz. rozená
- s. strana
- SATB smíšený sbor
- SČSKU Svaz českých skladatelů a koncertních umělců
- sig. signatura
- st. starší
- stol. století
- sv. svatý(á)
- tj. to jest
- TNT Týden nové tvorby
- tzn. to znamená
- vl. jm. vlastním jménem
- vyd. vydání
- ZUŠ Základní umělecká škola
- zvl. zvláště
- * narozen
- † zemřel
- (?) sporný údaj

1. PŘEDMLUVA

Literatura o hudebním skladateli, aranžérovi, organizátorovi, houslistovi, dramaturgovi a řediteli Konzervatoře Brno Evženu Zámečnickovi je poměrně početná, avšak obsahuje buď jen stručné přehledy nebo dílčí monografie o jednotlivých skladbách či žánrech. Bezesporu chyběla práce, která by podávala ucelený přehled o jeho životě a zachytila názory žijícího skladatele na osobnosti, které ho v profesní sféře nejvíce ovlivnily. Podnětem, které mě vedly ke zpracování tématu této práce je skutečnost, že jako malý chlapec jsem slyšel operu Evžena Zámečnicka pro děti FERDA MRAVENEC, která se mně velice líbila. Za zmínku snad také stojí, že spolu s Evženem Zámečnickem mě spojuje obdiv ke skautingu a Jaroslavu Foglarovi, což autor vyjádřil hudebně v muzikálu RYCHLÉ ŠÍPY (1992) a „junácké trilogii“: JUNÁCKÁ SUITA (1994), FOGLARIANA (1997) a IVANČENA (2006). Také v rámci dvousemestrálního kurzu Úvod do kompozice na JAMU, jsem se s jeho skladbami setkal a jeho hudba se mi líbila. Dalším důvodem, proč mne zvolené téma zajímá je skutečnost, že Evžen Zámečnick byl žákem žarošického rodáka, skladatele, muzikologa a ředitele Konzervatoře Brno Zdeňka Blažka a Žarošice jsou mým tuskulem. Rozhodnutí o volbě tématu, které považuji za velmi zajímavé a nosné padlo v září 2009. Dne 12. října 2009 jsem se s Evženem Zámečnickem poprvé osobně setkal, abychom spolu vymezili obsah mé práce. Od tohoto data se realizovalo okolo dvou desítek setkání, která jsou zaznamenána na *Midi disc* firmy Sony. Konzultace nejprve probíhaly v restauraci Slavia, od 22. února 2010 se konaly v bytě Evžena Zámečnicka na ulici Solniční 6 Brno. Zvukové záznamy z restauračního prostředí jsou žel poznamenány nižší kvalitou, jelikož spolu s protagonisty rozhovorů je zde zaznamenán i okolní rušivý hluk. Nahrávky z privátu jsou naopak cenným dokumentačním materiálem žijícího skladatele. Dle laskavého sdělení mistrovny manželky mají prý naše setkání i terapeutický význam a Evženu Zámečnickovi se pozvolna navrácí paměť poté, co je od roku 2007 zdravotně indisponován.

Nutno podotknout, že skladatel Evžen Zámečnick pečlivě přečetl koncept této práce především po stránce věcné, poskytl mi řadu rozhovorů, cenný materiál, zvl. rukopisy (skici, skladby, články, publikace...).

V závěru předmluvy cítím potřebu na prvním místě poděkovat vedoucímu práce Prof. PhDr. et MgA. Miloši Štědroňovi, CSc. za konzultace a odkazy na příslušnou literaturu. Dále doktorandu Mgr. Martinu Flašarovi za cenné podněty, řediteli brněnské konzervatoře Mgr.

Pavlu Maňáskovi za věnování sborníku k devadesátému založení Konzervatoře Brno a za zapůjčení materiálů, vedoucí oddělení umělecké dokumentace Národního divadla Brno Mgr. Jitce Novákové za cenné informace. Za ochotný přístup a pomoc při psaní magisterské diplomové práce děkuji panu Evženu Zámečnickovi, kterému tímto práci věnuji.

2. ÚVOD

Evžen Zámečník (* 5. únor 1939, Frýdek-Místek) patří bezesporu mezi nejvýznamnější české skladatele 2. pol. 20. stol. De facto celý život obětoval jedině múze – hudbě. Ve své magisterské diplomové práci nastiňuji předně pohled do skladatelova soukromého života a dále sondu do autorovy tvorby. Svoji pozornost jsem zaměřil na komorní hudbu, kterou jsem popsal podrobněji než ostatní tvorbu. Toto téma považuji za zajímavé, jelikož se Zámečnickova tvorba vyznačuje nemalou dávkou invence a originalitou, kdy skladatel používá díky důvěrným znalostem možností nástrojů i všech praktik, což je nejmarkantněji patrné v jeho kompozici 12 ETUD PRO SÓLOVÉ HOUSLE.

Hlavní část mé práce je rozvržena do tří kapitol. Kapitola první popisuje životopisné údaje Evžena Zámečníka od jeho rodových kořenů, přes studia, která zakončil ve čtyřiceti letech, dále kariéru houslisty, skladatele ve svobodném povolání, aranžéra, dirigenta a zakladatele žesťového souboru BBB, předsedu odborných porot, externího pedagoga JAMU, dramaturga Janáčkova divadla až po současnou penzi. Podrobně zpracovaný skladatelův životopis považuji za důležitý, neboť se domnívám, že veškeré poznatky, rozhodnutí a osudové okamžiky měly na Evžena Zámečníka nemalý vliv, a to jak po stránce lidské, tak i profesní – skladatelské. Díky rodinnému archivu Evžena Zámečníka a laskavému zapůjčení mohu všem, kteří se budou o něho v budoucnu zajímat nabídnout zajímavé informace o okamžicích z autorova života, které také mimo jiné dokládají historické okamžiky dané doby.

Další kapitolou hlavní části práce jsou významné osobnosti v životě Evžena Zámečníka, kteří ho profesně ovlivnili či inspirovali. První takovou osobností byl jeho bratranec Boris Hajdušek – autor cca tří set opusů. Dále jeho učitelé: Josef Holub, Alois Melezínek, Zdeněk Blažek, Jan Kapr, Günter Bialas a Jiří Dvořáček. Významnou mimohudební inspirací je bezesporu osobnost Jaroslava Foglára. Poslední osobností této kapitoly je žák Bohuslava Martinů, skladatel Jan Novák, se kterým si Evžen Zámečník řadu let dopisoval a jejichž korespondence je dochována.

Obsahem třetí kapitoly hlavní části práce je skladatelská činnost Evžena Zámečníka, kde je primárně determinováno kompoziční vymezení, ale jsou zde i jeho nejzásadnější názory na různé kompoziční techniky. Poté je popsán výběr z jeho tvorby v kapitolách: Komorní tvorba, Vokální tvorba, Vokálně-instrumentální tvorba a Instrumentální tvorba. Z důvodu zachování rozsahu jsem se podrobněji zaměřil jen na komorní tvorbu, kde čtenář nalezne i notové ukázky. Součástí textu je i výčet těch nejznámějších a nejvýznamnějších

těles, která mají bohatou historii a svým trváním dokazují, že mají na území naší vlasti své místo. Právě s těmito soubory je spjata osobnost Evžena Zámečnicka.

Jelikož je má magisterská diplomová práce zaměřena na osobnost Evžena Zámečnicka převážně jako skladatele, jsou součástí příloh soupisy skladeb jeho kompozic s informacemi o datu vzniku, premiéry dané skladby, vydání tiskem či na hudebním nosiči. Kompozice jsou rozděleny do kapitol: Orchestrální skladby, Skladby pro žesťový soubor, Koncertantní skladby, Skladby pro 1-2 nástroje, Skladby pro 3 a víc nástrojů, Vokální skladby, Melodram, Hudebně dramatická tvorba, Skladby pro velký dechový orchestr, Skladby pro malý dechový orchestr, Skladby Evžena Zámečnicka, které natočil Český rozhlas Brno za řízení autora a Skladby Evžena Zámečnicka vydané firmou Musikverlag Kliment ve Vídni. Pro úplnou představu o činnosti skladatele jsem do přílohy vložil výběr vlastního literárního díla Evžena Zámečnicka a soupis literatury o něm. Chronologickou tabulku jsem vytvořil pro účely rychlé a přehledné orientace ve významných událostech v životě Evžena Zámečnicka. Práci uzavírá čtená obrazová příloha, která obsahuje fotografie z archivu skladatele, publikací, ale i nově vytvořené autorem této práce. Dále je zde otištěna korespondence s Janem Novákem, programy koncertů či rukopis první Zámečnickovy skladby.

Evžen Zámečnick významem své umělecké tvorby i pedagogické činnosti daleko přesáhl hranice nejen moravské, nýbrž i národní. Do hudební historie se zapsal primárně jako skladatel a jeho dílo bude postupem času bezesporu získávat na vážnosti, kterou si právem zaslouží.

2. HLAVNÍ ČÁST

2.1. ŽIVOTOPISNÉ ÚDAJE EVŽENA ZÁMEČNÍKA

2.1.1 RODOVÉ KOŘENY

Evžen Zámečník se narodil 5. února 1939 ve Frýdku – Místku. Jméno dostal po svém otci. Rodiče Evžen a Božena Zámečníkovi původně bydleli v Horním Benešově a to až do roku 1938, avšak v důsledku Mnichovské dohody v září 1938 a následném obsazení Sudet německými okupanty se na podzim téhož roku přestěhovali do Frýdku – Místku¹, jelikož zde žili rodiče skladatelova otce.

Matka Božena, rozená Šebestová se narodila jako jedno z devíti dětí 13. ledna 1912 v Ostravě – Hulvákách. Její otec, Evženův dědeček, byl profesí hutník v Ostravě. Maminka, Evženova babička, byla v domácnosti.

Otec Evžen Zámečník se narodil 19. února 1911 jako jediné dítě manželům Karlu a Marii Zámečníkovým. Dědeček Karel pracoval jako železničář, babička byla v domácnosti. Otec pracoval jako soudní úředník u krajského soudu v Ostravě, poté u okresního soudu ve Frýdku – Místku. V důsledku změn politické situace v únoru roku 1948 byl nucen otec opustit povolání v československé justici², aby následně po zbytek života – až do důchodu pracoval ve výrobě jako nekvalifikovaný dělník v železárnách ve Frýdku – Místku. Rovněž i matka Božena musela pracovat jako dělnice ve fabrice. Evžen Zámečník na to vzpomíná: „V padesátých letech 20. století byli lidé z politických důvodů propouštěni z práce – to postihlo i mého otce. Tuto hroznou dobu jsem prožil jako dítě a student. Je důležité na to pamatovat!“³ Mimo jiné i tyto rodinné události zapříčinily vzdor a odpor proti všemu co se týkalo komunismu.

Rodným domem Evžena Zámečníka byl městský dům na Komenského ulici č.p. 448 ve Frýdku – Místku.⁴ Zde bydlel se svými rodiči ve druhém patře. Ze svých mladických let si pamatuje na památný den, kdy do města přijeli Němci – kdy byl zrovna v Kině Vlast, kde dávali legendární film King-Kong.⁵ Z průběhu války si vzpomíná na ukrývání ve sklepech před

¹ Před II. světovou válkou (1939-1945) nebyl Frýdek – Místek jedním městem. Dvě samostatná města Frýdek a Místek psala svou vlastní historii do 1. ledna 1943. Mocí nacistických úředníků byla obě města k témuž dni sloučena v jeden celek s názvem Frýdek. Diskuse občanů i úředních orgánů ohledně pojmenování města po osvobození v roce 1945 byly definitivně uzavřeny rozhodnutím ministerstva vnitra o stanovení úředního názvu města Frýdek – Místek s platností od 1. ledna 1955.

² Od roku 1951.

³ Osobní sdělení Evžena Zámečníka dne 18. února 2010.

⁴ Na stejné ulici bydlel též emeritní profesor ústavu hudební vědy na FF MU Brno Rudolf Pečman.

⁵ (pp). *Ceny města Frýdku-Místku byly předány*. In: Zpravodaj Rady města Frýdku-Místku XIX., č. 5, březen 2009, s. 10.

nálety, ale především na osvobození Frýdku – Místku rudou armádou. Od 1. září 1945 začal chodit do první třídy místní obecné školy. Na rodné Lašsko vzpomíná často a rád.

2.1.2 HUDEBNÍ TRADICE

Na umělecký vývoj Evžena Zámečnicka měl vliv především otec, který byl ve svém regionu nejen uznávaným houslistou, ale též uměleckým vedoucím houslového ansámblu ve Frýdku-Místku složeného z místních amatérských hudebníků. Hudební vzdělání získal na vojně. V průběhu své prezenční vojenské služby za 1. republiky byl trumpetistou a houslistou u vojenské hudby v Košicích.

Celoživotním působením otce však byl dechový orchestr Slezan, ve kterém hrál na Es trumpetu, později i na bicí nástroje. Kapelníkem Slezanu byl nadšený muzikant Rudolf Přecechtěl. Členy orchestru byli pánové: Edelsberger, Frydrych, Páleníček, Trnka, aj. Pro mladého Evžena, který býval zkouškám orchestru přítomen to byl nový svět, sice svět „jen“ lidové hudby, ale i tak měl na jeho další vývoj a formování nemalý vliv. Maminka sice na žádný hudební nástroj nehrála, ale při mších ve frýdeckém kostele sv. Jana a Pavla krásně a aktivně zpívala jako součást lidu Božího. Dle jejího syna znala repertoár dokonale.

Prvním učitelem hudby Evžena Zámečnicka byl jeho otec, ke kterému chodil od svých sedmi do čtrnácti let na housle. „Otec učil podle houslové školy Bedřicha Kozánka⁶ – dnes se podle ní již neučí. Zcela výjimečně učil podle Otakara Ševčíka⁷, ale to bylo velmi těžké. Pro nás venkovské kluky byla Kozánkova škola ideální. Otec byl zanícený amatérský muzikant, ve Frýdku – Místku známý houslista a kapelník, kde jsem i já v chlapeckých letech hrával. Měl cca 5 – 6 žáků, kteří se uplatňovali hrou v místním kostele a ve škole.“⁸ Nutno mít na zřeteli, že profesionálních souborů v té době bylo málo. Na venkově udržovali hudebnost především ředitelé kůrů a varhaníci v kostelech. Velký význam měla také vojenská hudba, protože v řadě měst byla vojenská posádková hudba. Nositelé hudební kultury tedy byli i vojenští muzikanti – vysloužilci, což byl případ Evženova otce. Členové kapely pana Evžena Zámečnicka staršího se uplatnili také na kůru v místeckém kostele. „Tatínek velmi dobře znal místeckého varhaníka Františka Kolaříka⁹, který byl autorem četné hudby církevní, chrámové a oblíbeným žákem Leoše Janáčka na Varhanické škole v Brně. Když Janáček přijel do

⁶ Bedřich Kozánek (* 17. červenec 1864, Přerov - † 12. únor 1913, Olomouc) – hudební skladatel a pedagog. Je autorem učebnic z oboru.

⁷ Otakar Ševčík (* 22. březen 1852, Horažďovice - † 18. leden 1934 v Písek) – houslový virtuos a pedagog, profesor mistrovské školy konzervatoře. Je autorem učebnic z oboru.

⁸ Osobní sdělení Evžena Zámečnicka dne 18. února 2010.

⁹ František Kolařík (* 26. leden 1867, Opatovice u Vyškova - † 20. září 1927, Místek) – žák L. Janáčka (1882 – 1885), choralista u augustiniánů na Starém Brně, od roku 1886 působil jako ředitel kůru a varhaník v Místku. V letech 1895-1927 vyučoval zpěv na místním gymnáziu. Je autorem cca 20 mší, aj.

našeho kraje, vždycky se za ním zastavil a pak šli spolu do restaurace U Adámků. Kolaříkovy vánoční mše se hrají i dnes. Jsou vesměs vynikající a vhodné pro amatérské sbory, leč vospělé. Osobně jsem však pana Kolaříka již nezažil.¹⁰

V kostele Evžen zpíval a hrál pod taktovkou Emila Burejsy¹¹, který se učil hře na housle, klavír, varhany a také sborovému a církevnímu zpěvu na hudební škole ve svém rodišti u varhaníka Antonína Hendrycha (1912-12). Poté v letech 1913/14 ?¹² - 1916 studoval na Janáčkově varhanické škole v Brně. Za studijních dob působil jako varhaník v Brně-Zábrdovicích (1915-1916), poté ve Sloupě (1919-1920) a v Kelči u Hranic (1920-1928). Ředitelem kůru kostela sv. Jana a Pavla v Místku byl jmenován 1. srpna 1928. Zde byl činný také jako sbormistr a učitel hudby (varhany, klavír, housle). Emil Burejsa je autorem nejen chrámové hudby (ofertoria, graduale, moteta), ale i menších tanečních skladeb pro orchestr. V osobnosti Emila Burejsy můžeme spatřit jednoho z nejvýznamnějších varhaníků Slezska ve 20. století, který přímo navázal na Janáčkův umělecký odkaz.¹³ Evžen Zámečník vzpomíná: „S panem ředitelem kůru místeckého kostela sv. Jana a Pavla Emilem Burejsou jsem přišel do kontaktu pouze na kůru, kde jsem pod jeho taktovkou hrál hlavně o Vánocích nejenom koledy a pastorely, ale i vánoční mše např. Jakuba Jana Ryby, Jaroslava Křičky, Eduarda Marhuly, Františka Kolaříka aj. Byl vynikajícím varhaníkem a já jsem v úžasu poslouchal, jak mistrně dovede improvizovat. Jeho harmonie a invenční modulace byly vynikající! Emil Burejsa byl velice zběhlý, zkušený varhaník, skladatel, dirigent. Regenschori takového formátu na malém městě, jakým byl Místek, byl pravým požehnáním pro hudebnost regionu. Emil Burejsa byl ovocem ze stromu jménem Varhanická škola, kterou v roce 1881 v Brně založil Leoš Janáček. Bylo dobře, že takové varhanické školy¹⁴ existovaly, protože vchovaly řadu významných osobností. Tím se docílilo, že i někteří tzv. venkovští varhaníci měli solidní hudební vzdělání, dovedli na úrovni doprovázet písně, které zpíval lid v lodi kostela, uměli doprovázet ve všech tóninách, modulovat, připravit orchestrální doprovod ke slavnostní mši atd. Na Vánoce pravidelně účinkoval velký orchestr a já jsem tam hrával na housle. Jedním z houslistů, který hrával pod taktovkou Emila Burejsy byl jistý Rudolf Pečman. Byl zdatným houslistou. V Místku se vyučil u houslisty Gabriela Štefánka a patřil k jeho nejlepším žákům. Dokonce

¹⁰ Osobní sdělení Evžena Zámečníka dne 12. března 2010.

¹¹ Emil Burejsa (*17. ledna 1898, Paskov u Frýdku – Místku † ?)

¹² Ludvík Kundera v publikaci *Janáčková varhanická škola* (Velehrad, Olomouc 1948, s. 142) uvádí studium v letech 1914-1916. V ČSHSOI, s. 148 je uvedeno studium v letech 1913-1916.

¹³ STÁREK, Zdeněk. *Slovník českých sbormistrů I*, A-L. Praha 1982.

¹⁴ Varhanická škola, kterou založil Leoš Janáček existovala v letech 1881-1919. V roce 1830 byla k podpoře chrámové hudby a pro výchovu ředitelů kůrů a varhaníků v Praze založena Organistenschule. V roce 1858 si založil vlastní soukromou varhanickou školu v Praze také Jan Vincenc Micko (1834-1913).

jako mladý gymnazista učil na hudební škole v Místku hru na housle. Do dnešní doby na něho jeho žáci vzpomínají a hlásí se k němu. Rudolf Pečman¹⁵ tedy svoji hudební kariéru začal jako houslista v místeckém kostele, orchestru gymnázia, ale i v Místeckém kvartetu mladých, kde hrával druhé housle. V Místku dirigoval také školní orchestr a pěvecký sbor, jako houslista vystupoval sólově na různých koncertech v našem městě což byla důkladná příprava pro jeho budoucí studium na ústavu hudební vědy v rámci FF MU v Brně. I poté, co jsem zakotvil v Brně a do Frýdku – Místku dojížděl jenom na návštěvu – počínaje studiem na Konzervatoři Brno až do velice pozdních let jsme se na místeckém kůru setkávali s Rudolfem Pečmanem u houslí.¹⁶ Z výše uvedeného je tedy zřejmé, že Emil Burejsa na formování mladého Evžena bezesporu nemalý vliv.

Při společné výuce kladl otec velký důraz nikoli až tak na sólovou hru, ale souhru celého tělesa. Provádění vícehlasých skladeb bylo inspirací pro mladého Evžena Zámečnicka, který v roce 1951, tedy ve věku dvanácti let napsal svoji první skladbu. Jednalo se o jednoduché instruktivní dílko pro troje housle. Nejprve ji hrálo rodinné duo doplněné některým z řad žáků. Později to byla oblíbená žákovská skladbička tatínkova ansámblu. Otec tehdy ještě netušil, že se jeho jediný syn dá na dráhu profesionálního hudebníka. V případě otcovy zdravotní indispozice se ujal výuky sám. Některým žákům dával i kondice.

Nadání mladého Evžena bylo velké. Otec si správně uvědomoval, že by bylo moudré rozvíjet dále synovy vlohy dalším hudebním nástrojem. Uvědomoval si, že nejvhodnějším nástrojem by byl klavír. Proto intenzivně na klavír spořil. Evžen k tomu smutně dodává: „Žel v roce 1953 přišla měnová reforma a peníze, které měli rodiče naspořeny na klavír byly devalvovány v poměru 1 : 50. Pianino pak bylo nad finanční možnosti rodiny. Volba tedy padla na koupi tzv. zednického klavíru (= akordeonu).“¹⁷ Rodiče tedy pořídili alespoň harmoniku a Evžen následně tři roky chodil do akordeonového souboru.¹⁸ Učitelem akordeonové hry na místecké hudební škole byl Ladislav Rek, který děti vyučoval nejen individuálně, ale vedl také akordeonový orchestr, který byl sestavený z cca 20 - 25 hráčů. Na repertoáru byly dobové populární skladby i původní skladby tehdejších autorů. Evžen Zámečnick na to vzpomíná: „Tehdy byly akordeonové orchestry v módě, ale hodně jsem se tam naučil, protože jsem se seznámil s fenoménem harmonie. Musel jsem poslouchat a sám

¹⁵ Prof. PhDr. DrSc. Rudolf Pečman (*12. duben 1931, Staré Město u Místku - † 16. prosinec 2008, Brno) –jako houslista byl žákem prvního ředitele místecké školy Gabriela Štefánka, emeritním profesorem Ústavu hudební vědy Filozofické fakulty Masarykovy univerzity Brno, předním českým a evropským muzikologem, spoluzakladatelem Brněnského hudebního festivalu.

¹⁶ Osobní sdělení Evžena Zámečnicka dne 12. března 2010.

¹⁷ Osobní sdělení Evžena Zámečnicka dne 12. března 2010.

¹⁸ Evžen Zámečnick chodil do hudební místecké školy oficiálně na klavír. Neměl tedy individuální výuku hry na akordeon, ale zato hrával v akordeonovém orchestru.

doprovázet, neboť akordeon jak dobře známo má pravou ruku pro melodickou klaviaturu a levou rukou hráč ovládá bas, harmonický doprovod. Začal jsem tedy mnohem výrazněji cítit, kde patří tónika, dominanta, subdominanta...“¹⁹

Na rozvoj Evženovy hudebnosti měl tedy akordeon bezesporu mimořádný vliv. Pro školy existovala četná akordeonová literatura. Ovlivněn prostředím začal mladý Evžen psát také první skladby pro akordeonové orchestry. Od svých čtrnácti let již Evžen hrával s kapelou svého otce na harmoniku.

Dodnes také vzpomíná na svoji účast v orchestru, který byl sestaven z místních hudebníků pro účely doprovázet cirkus hostující čtrnáct dní ve Frýdku – Místku. „Tenkrát byla praxe taková, že cirkusy neměly vlastní orchestry – hráči byli najímáni v místě působení, kde mělo být uspořádáno několik vystoupení. Právě pro tuto příležitost se kapela mého otce hodila. Nebylo to však tak snadné, jak by se na první pohled mohlo zdát. Hráli jsme na pódiu pro cca 5 – 10 hudebníků nad kulatým chapitem na němž se pohybovali klauni a zvířata. Ředitel cirkusu nás rázně usměrňoval, co kdy, kde a jak hrát. Na začátku představení nastoupila zvířata – k tomu jsme hráli pochod. Čardáš náležel k akrobatickému číslu a k poklusu koní kvapík. Zkušenost to byla věru cenná. Rád na to vzpomínám. Mě bavilo všechno co souviselo s hudbou, tedy i hraní v cirkusu, na tancovačkách, zábavách, plesech či v kostele.“²⁰

Po otci byl dalším učitelem Evžena v umění houslové hry o deset let starší bratranec Boris Hajdušek, který byl profesionálním hudebníkem – členem Orchestru ostravského rozhlasu a později Filharmonie Ostrava, kde hrál na housle. Jemu vděčí za mnohé – připravil Evžena Zámečnicka k přijímacím zkouškám na konzervatoř a zasvětil ho do umění aranžovat skladby pro velké dechové orchestry.²¹ Na Evžena Zámečnicka měl také nemalý vliv přátelství s Milošem Machkem – spojovalo je nejen společné rodiště, ale i láska k hudbě.

2.1.3 STUDIUM

Po splnění osmi let povinné školní docházky v národní škole (1945-1953) ve Frýdku – Místku rozhodli Evžen a Božena Zámečnickovi o tom, aby se jejich syn dále vzdělával na *Gymnáziu Petra Bezruče*. Později se ukázalo, že to byla volba bezesporu správná. Mladý Evžen získal široké spektrum vědomostí. Z vyučovaných předmětů mu byly blízké právě ty humanitní. Nepřekvapí, že jeho nejoblíbenějším předmětem byla právě hudební výchova.

¹⁹ Osobní sdělení Evžena Zámečnicka dne 12. března 2010.

²⁰ Osobní sdělení Evžena Zámečnicka dne 1. března 2010

²¹ Osobní sdělení Evžena Zámečnicka dne 4. března 2010.

Určitě k tomu ale přispěl i kvalitní vyučující. Velmi rád měl dějepis, ale i oba vyučované jazyky – češtinu a ruštinu. S velkou oblibou četl například historické romány Aloise Jiráska jako Psohlavci nebo F. L. Věk. Právě román F. L. Věk miloval nejen v knižní podobě, ale i jako televizní seriálové zpracování, kde hlavní roli hrál Radek Brzobohatý. Velmi v oblíbě měl také knihy Jaroslava Foglara zejména Rychlé šípy, Stínadla se bouří, aj. (viz kapitola 3.2.8). Ruský jazyk byl na Gymnáziu Petra Bezruče pravděpodobně vyučován na vysoké úrovni. Evžen vzpomíná, že hodiny probíhaly v menších skupinkách s akcentem na četbu ruských klasiků např. Lev Nikolajevič Tolstoj Povídky. Evžen i nyní po letech ruský jazyk ovládá na slušné úrovni. V době totality měla znalost ruštiny bezesporu velkou výhodu, jelikož většina hudebnin měla vícejazyčnou předmluvu, kde tento jazyk byl samozřejmostí. Některé publikace byly jenom v jazyce ruském. Gymnazijní spolužák Zdeněk Kaloč využil svých znalostí ruského jazyka tak, že v Rusku pracoval jako režisér. Po pádu totalitního režimu dne 17. listopadu 1989 však začala na území naší vlasti ruština ztrácet svoje pozice. Dnes dominuje jazyk anglický. Evžen Zámečník však preferuje němčinu, jejíž znalost zúročil na muzikologických konferencích, sympoziích a jako porotce v zahraničních soutěžích v Německu, Rakousku, Holandsku...

Jak již bylo výše zmíněno, nejoblíbenějším předmětem Evžena Zámečníka na gymnáziu byla hudební výchova. Nejvytouženější dobou bylo středeční odpoledne – v tomto čase měl pravidelné zkoušky studentský orchestr Gymnázia Petra Bezruče, který řídil nadšený dirigent Gabriel Štefánek – žák Otakara Ševčíka a Jaroslava Kociana, první ředitel místecké Lidové školy umění. „Na místeckém gymnáziu bylo velmi dobře pečováno o hudební dění. Gabriel Štefánek byl vynikajícím pedagogem, přísným a náročným.“²² Gymnazijní orchestr byl složen ze cca 35 smyčcových nástrojů. Výjimečně byl doprovázen hrou na klavír nebo dvěma klarinetami. Zkoušky trvaly 2 hodiny. Ansámbl měl na repertoáru celou řadu skladeb, např. František Adam Jan Míča: SINFONIA IN RE, aj. Gymnazijní orchestr se čile podílel nejen na kulturním dění školy, ale i města. V roce 1955 své kamarády a nejen je, ale i pana dirigenta Evžena překvapil, když jim ukázal svoji skladbu, kterou výstižně nazval STUDENTSKÁ POLKA. Nebyl to však naivní lidový tanec, ale kompozice koncertní stylizace ve smetanovském stylu. Tento Evženův počín byl velmi kladně interpretu přijat a poté též proveden na veřejném koncertu. Gabriel Štefánek na gymnáziu učil hudební výchovu a hru na housle v Místku. Kromě orchestru vedl ještě pěvecký, cca padesátičlenný smíšený

²² Osobní sdělení Evžena Zámečníka 22. října 2009.

sbor, ve kterém Evžen Zámečník zpíval první bas. Na repertoáru byly především sbory Antonína Dvořáka a UKVALSKÁ POEZIE V PÍSNÍCH Leoše Janáčka.

Jestliže jsem zmínil, které předměty patřily mezi oblíbené, pak se sluší zabrousit i na opačnou stranu orientované osy. Takovými předměty byla chemie, fyzika či matematika. Ačkoli se matematika s hudbou krásně pojí a tyto dva předměty mají k sobě blízko, pro Evžena byly spíše očištěm na Zemi než rajským Edenem. V roce 1956 zakončil Evžen gymnazijní studium složením maturitní zkoušky. Obligátními zkoušenými předměty byly: český jazyk, ruský jazyk, matematika. Mezi volitelnými si Evžen vybral oblíbený dějepis ve kterém odpovídal na téma husitské revoluce v období převahy měšťanské opozice. V jazyce českém si vylosoval otázku Alois Jirásek. Maturitní zkouška dopadla následovně:

Předmět	Hodnocení
Český jazyk	výborný
Ruský jazyk	výborný
Matematika	chvalitebný
Dějepis	výborný

Maturitní zkoušku tedy zvládl s vyznamenáním. Se spolužáky z gymnázia se i po letech pravidelně schází. Kromě již výše zmíněného režiséra Zdeňka Kaloče²³ nutno připomenout gynekologa Pavla Vojkovského, neurologa Jiří Bártu či akademickou malířku Hanu Žertovou.

„Kromě soukromého vyučování hudby Evženem Zámečníkem starším byla ve Frýdku – Místku také normální hudební škola, poměrně velká a dobrá. Jmenovala se *Městský hudební ústav Bedřicha Smetany*. Ta škola existuje dodnes, ale jako ZUŠ. Navštěvoval ji i můj přítel z dětství, nynější emeritní profesor ústavu hudební vědy na FF MU Brno Rudolf Pečman (1931- 2008).“²⁴ Paralelně se studiem gymnázia navštěvoval Evžen Zámečník také Lidovou školu umění ve Frýdku – Místku (dnešní Základní umělecká škola Frýdek – Místek), kde se učil hře na klavír pod pedagogickým vedením Květy Rázlové - Huvarové. Základní literaturou byla škola Ferdinanda Beyera.²⁵ Evžen na to vzpomíná: „LŠU jsme všichni končili

²³ Zdeněk Kaloč (*10. prosinec 1938, Ostrava) - divadelní režisér, dramatik.

²⁴ Osobní sdělení Evžena Zámečníka dne 18. února 2010.

²⁵ Ferdinand Beyer (1803 – 1863) německý hudební skladatel a pianista, autor Přípravné školy hry na klavír, op. 101 a České lidové a přípravné školy na klavír.

dosti vyspělí, protože ta škola měla vynikající úroveň zásluhou pedagogů, kteří na ní učili.“²⁶ Studium na LŠU zakončil absolventským koncertem²⁷, na kterém interpretoval klavírní fantazie²⁸ W.A. Mozarta. ZUŠ Frýdek-Místek je nyní jediným zařízením v tomto městě, které soustavně připravuje studenty pro další studium na konzervatořích a vysokých školách s uměleckým zaměřením. Je proto nepostradatelným článkem v posloupnosti ZUŠ – konzervatoře – vysoké umělecké školy. ZUŠ Frýdek-Místek je centrem uměleckého školství ve městě a okolí a významně se podílí na osobním formování mladých lidí vzhledem k estetickému cítění.²⁹

Velkým snem gymnazisty Evžena Zámečnicka bylo věnovat se hudbě profesionálně. Pod pedagogickým vedením bratrance Borise Hajduška (člena Filharmonie Ostrava) si na přijímací zkoušky na konzervatoř připravil houslový KONCERT G DUR č. 23 Giovanni Battisti Viottiho.³⁰ Díky velkému úsilí věnované přípravě oslnil u přijímacích zkoušek na konzervatoři v Ostravě i Brně a byl přijat na obě školy. S neočekávaným dilematem na kterou školu jít poradili Evženovi odborníci, kteří doporučovali spíše brněnskou konzervatoř, protože v té době na ní působil velice uznávaný pedagog houslové hry Julius Remeš, jehož elévové se uplatnili ve světových orchestrech. Rodiče Evžena Zámečnicka měli pro volbu svého syna – stát se profesionálním hudebníkem pochopení. Po absolvování gymnázia tedy Evžen Zámečnick natrvalo zakotvil v Brně, když se od 1. září 1956 stal studentem konzervatoře.

„Na *Konzervatoři Brno* jsem byl šťastný. Měl jsem hlavní obor housle – potom jsem dlouho toužil, takže se mi splnil sen.“³¹ V letech 1956-1958 byl Evžen Zámečnick žákem přísného pedagoga před penzí Josefa Holuba. V ročníku bylo šest žáků – houslistů. Mezi jeho spolužáky možno vzpomenout houslistu Jana Krejčího, pozdějšího koncertního mistra orchestru ND Praha či violistu Rudolfa Valáška, který se posléze stal členem orchestru ND Praha. V roce 1958 přestoupil Zámečnick do třídy tehdy mladého Aloise Melezinka u něhož se vzdělával až do roku 1961. Kromě teoretických disciplín absolvoval také hru na klavír. Zatímco většina jeho spolužáků s klavírem začínala a protloukala se elementárními skladbičkami, Evžen Zámečnick byl díky klavírní průpravě na LŠU Frýdek-Místek, jmenovitě

²⁶ Osobní sdělení Evžena Zámečnicka dne 12. března 2010.

²⁷ Ředitel Základní umělecké školy Frýdek – Místek Ladislav Muroň mně dne 9. dubna 2010 k tomu sdělil: „Vážný pane, rád bych Vám pomohl s Vaší prací, moc toho ale nebude. Kroniky se dříve tady tak důsledně nepsaly. Nevím, zda měl absolventský koncert a program už vůbec nevíme...“

²⁸ Patrně klavírní fantazii g moll. Na druhou fantazii si E. Zámečnick nevzpomíná.

²⁹ *70 let hudebního školství ve městě*. In: Zpravodaj Rady města Frýdku-Místku XIX., č. 5, březen 2009, s. 5.

³⁰ Giovanni Battisti Viotti (1755-1824) - italský skladatel a houslista.

³¹ Osobní sdělení Evžena Zámečnicka 22. října 2009.

učitelce Květě Huvarové ve značné výhodě. Jako zdatný klavírista si dokázal přehrát i doprovody skladeb pro housle a klavír. Nutno zdůraznit, že hudební průprava Evžena Zámečnicka před studiem na Konzervatoři Brno byla široká a kvalitní – od houslí počínaje, přes akordeon, ke klavíru plus účinkování v orchestru gymnázia, místeckého kostela, v pěveckém sboru, otcově kapele... To vše mělo na hudební vývoj mladého Evžena nemalý vliv. Skladby postupně začal vnímat nejen z hlediska interpreta, ale i její struktury a celkové harmonie. Právě znalost klavíru a schopnost získat přibližnou zvukovou představu o skladbě při pohledu do partitury vyústila ve vizi přibrat si k obligátním houslím ještě skladbu.

Paralelně se studiem houslové hry (1958-1961) u Aloise Melezinka tedy vystudoval i skladbu u žarošického rodáka Zdeňka Blažka, který byl od 1. dubna 1947 do 30. září 1961 ředitelem Konzervatoře Brno. Zdeněk Blažek byl ve své době velice interpretovaným autorem. Evžen Zámečnick vzpomíná především na jeho četné sbory a operu VERCHOVINA.³² Z jeho spolužáků oboru skladba na konzervatoři nutno vzpomenout Petra Řezníčka³³ a Vladimíra Wernera³⁴. V roce 1960 získali studenti Evžen Zámečnick, Alois Dvořák, Rudolf Valášek *II. cenu ústředního kola STM* v oboru smyčcového tria.³⁵ Získání ceny za houslový výkon je pro Evžena Zámečnicka ojedinělou událostí, jelikož se soutěží houslové hry v budoucnu neúčastnil. Zato se zúčastňoval klání skladatelských, kde získal několik prestižních cen.

Z výše uvedeného vyplynulo, že studium na Janáčkově konzervatoři Brno bylo v době jeho absolvování pětileté. Dnešní studenti mohou studium na konzervatoři ukončit po čtyřech nebo šesti letech. Ve druhém případě je jejich povinností napsat absolventskou práci. V době studia Evžena Zámečnicka se psaní závěrečné práce nevyžadovalo. Žáci museli předvést praktický výkon ve hře na nástroj. K absolutoriu oboru skladby bylo předepsáno zkomponovat jednu vokální kompozici. Evžen Zámečnick tedy napsal DVĚ PÍSNĚ PRO SOPRÁN A KLAVÍR. Zdeněk Blažek dovolil, aby tento opus byl navíc obohacen SUIYOU PRO DVOJE HOUSLE A VIOLU Evžena Zámečnicka a triem SERENÁDA II. Bohuslava Martinů. Na absolventském koncertu oboru houslové hry Zámečnick interpretoval HOUSLOVÝ KONCERT G MOLL německého skladatele a dirigenta Maxe Brucha. Bruchův koncert je třívětý a zazněl s klavírním doprovodem Josefou Hloužkové. Studium na

³² Zároveň E. Zámečnick lituje, jak neblaze dopadla in memoriam premiéra opery R.U.R. Zdeňka Blažka.

³³ Petr Řezníček (* 18. únor 1938, Hradec Králové) hudební skladatel.

³⁴ Vladimír Werner (* 24. červenec 1937, Brno) hudební skladatel, v letech 1959-1967 varhaník a ředitel kůru v chrámu v Brně na Křenové, v letech 1971-1981 a 1989-2007 pedagogem Konzervatoře Brno.

³⁵ VRATISLAVSKÝ, Jan. *Umístění posluchačů brněnské konzervatoře v uměleckých soutěžích domácích i zahraničních od roku 1951*. In: Konzervatoř Brno (Sborník k padesátému výročí trvání první moravské odborné školy). Brno 1969, s. 160.

Konzervatoři Brno zakončil Evžen Zámečník v roce 1961.³⁶ Hned na to Evžen Zámečník absolvoval povinnou vojenskou službu (1961-1963) jako houslista u *Armádního uměleckého souboru Víta Nejedlého* v Praze.

V letech 1963-1968 studoval na *Janáčkově akademii múzických umění* v Brně, kde studoval skladbu u Jana Kapra, který do Brna dojížděl z Prahy. Tento pedagog se ze všech učitelů vryl do srdce Evženu Zámečníkovi nejvíce. Oslovil ho nejen po odborné stránce, ale především po stránce lidské. Jan Kapr byl svými žáky obdivován i milován. Dalšími pedagogy Evžena Zámečníka na JAMU byli: Miroslav Ištvan, Ctirad Kohoutek, kteří učili teorii skladby, dále Janáčkův žák Osvald Chlubna vyučující instrumentaci či Jan Trojan, který přednášel dějiny hudby.³⁷ Mezi spolužáky E. Zámečníka na JAMU patří: František Emmert³⁸, Petr Fiala³⁹, Čestmír Gregor⁴⁰, Jarmila Mazourová, Helena Petrová či Milan Slavický⁴¹. Teoretickou část studia na JAMU Evžen Zámečník ukončil magisterskou diplomovou prací *Rytmus v hudbě 20. století*. Vedoucím práce byl pravděpodobně Miroslav Ištvan. Absolutorium JAMU zakončil jednoaktovou komorní operou buffa *FRAŠKA O KÁDI*, která byla zkomponována na starofrancouzský námět z 15. století. Dne 29. ledna 1968 bylo toto dílo v Brně premiérováno pod taktovkou dirigenta Jana Štycha. Na libretu k této opeře Zámečník spolupracoval s Janem Kaprem a jeho manželkou Libuší Kaprovou, dnes vdovou žijící v Praze, se kterou je stále v kontaktu.

Po úspěšném absolvování JAMU se Evženu Zámečníkovi naskytla možnost dvouletého stipendijního studia na *Staatliche Hochschule für Musik* (= Státní vysoká hudební škola) v Mnichově. Vezmeme-li v úvahu, že státní hranice byly bedlivě střeženy příslušníky pohraniční stráže, a že dostat se na západ bylo vytouženým snem mnoha občanů naší vlasti, pak je nasnadě, že Zámečník této životní možnosti rád využil. *Staatliche Hochschule für Musik* studoval v letech 1968 – 1970 u tehdy proslulého pedagoga a skladatele Güntera Bialase původem z dnešní polské části Slezska, který sám studoval v okruhu Paula Hindemitha. Jeho vývoj ovlivnili skladatelé Artur Honegger a Karel Amadeus Hartmann.⁴² Největším handicapem Evžena Zámečníka však nebyla hudební oblast, ale jazyková bariéra,

³⁶ VRATISLAVSKÝ, Jan. *Seznam absolventů brněnské konzervatoře v letech 1919-1969*. In: Konzervatoř Brno (Sborník k padesátému výročí trvání první moravské odborné školy). Brno 1969, s. 151.

³⁷ Osobní sdělení Evžena Zámečníka dne 8. dubna 2010.

³⁸ František Emmert (* 19. květen 1940, Dvojhradí v Dubé) hudební skladatel, pedagog JAMU.

³⁹ Petr Fiala (* 25. březen 1943, Pelhřimov) hudební skladatel a sbornísta.

⁴⁰ Čestmír Gregor (* 14. květen 1926, Brno) hudební skladatel, má práce v oboru hudba.

⁴¹ Milan Slavický (* 7. květen 1945, Praha - † 18. červenec 2009, Praha) hudební skladatel, publicista, pedagog a hudební režisér.

⁴² VYSLOUŽIL, Jiří. *Hudební slovník pro každého II*. Nakladatelství Lípa – A. J. Rychlík, Vizovice 1998, s. 41.

jelikož na gymnáziu studoval povinný jazyk tehdejší doby – ruštinu. Proto musel absolvovat intenzivní kurz němčiny v rámci kterého musel docházet šest dnů v týdnu do výukového centra jazyků. Výuka byla velmi náročná. Denně měl pět hodin německého jazyka a k tomu mnoho úloh. Evženu Zámečnickovi to připomnělo gymnazijní dril, který se ale vyplatil, jelikož po absolvování kurzu neměl problémy s komunikací v němčině. V Německu se také setkal se skladatelem Janem Novákem, který žil v emigraci. Dne 14. října 1968 od Nováka přišel první dopis, čímž začala vzájemná korespondence trvající až do skladatelovy smrti. V roce 1970, tedy na sklonku postgraduálního studia zde vznikl např. jeho instruktivní opus ZWÖLF ETÜDEN FÜR VIOLINE, řešící problémy soudobé hudby. Na přímluvu Güntera Bialase byla tato skladba v roce 1973 vydána u Bärenreiter-Verlag Kassel tiskem. Období svého pobytu v Mnichově Zámečnick hodnotí jako velmi přínosné.⁴³

Po ukončení postgraduálního studia na Staatliche Hochschule für Musik v Mnichově v roce 1970 se Zámečnick dále vzdělával v rámci umělecké aspirantury na AMU v Praze. *Umělecká aspirantura* byla mezistupněm mezi vlastním studiem na dané škole a pozdějším pedagogickým působením na fakultě. O aspirantury byl zájem, proto byli uchazeči vybíráni na základě konkurzu. V roce 1974 na konkurzu na pražské Akademii múzických umění upělo trio: Jiří Bělohlávek⁴⁴ (obor dirigování)⁴⁵, Kamila Klugarová⁴⁶ (obor varhany) a Evžen Zámečnick (obor skladba). Evžen Zámečnick vzpomíná, že konkurz byl poměrně těžký. V komisi byli pedagogové AMU, např. František Rauch,⁴⁷ Václav Neumann⁴⁸...

Do Prahy však Zámečnick dojížděl, protože od roku 1971 na dalších deset let byl zaměstnán jako houslista Státní filharmonie Brno (nyní Filharmonie Brno). Na AMU vznikl např. Zámečnickův KONCERT PRO HOUSLE A ORCHESTR č. 1, který zazněl v premiéře v Praze 27. dubna 1977 a byl i poté často interpretován. Skladba vyšla ve vydavatelství Panton nejen tiskem, ale i na LP. Autor tento koncert dedikoval Richardu Straussovi. Dalším dílem je např. kantáta TAM, POD HORAMI, POD VYSOKÝMI z roku 1975 na lidovou lašskou poezii Petra Bezruče pro provedení v rodném Frýdku – Místku. Tato kantáta je pro baryton, recitátora, ženský sbor a orchestr. Na aspirantuře obor skladba studoval s E. Zámečnickem i

⁴³ Postgraduální stipendijní studium v nebylo zakončeno žádnou stipendijní skladbou či teoretickou prací.

⁴⁴ Jiří Bělohlávek (* 24. únor 1946, Praha) český dirigent od roku 1995 pedagogem AMU.

⁴⁵ Jiří Bělohlávek prý s humorem říkával že nebyl špatný student AMU, ale aspirant. (Pozn. Již v době studia umělecké aspirantury byl slavný a často jezdil dirigovat do zahraničí.)

⁴⁶ Kamila Klugarová nyní působí jako vedoucí varhanního oddělení na JAMU v Brně.

⁴⁷ František Rauch (* 4. únor 1910, Plzeň) – český pianista. Od roku 1939 učil na pražské konzervatoři, od roku 1946 na AMU.

⁴⁸ Václav Neumann (* 29. září 1920, Praha - † 2. září 1995, Vídeň) – dirigent. V letech 1950 – 1952 byl odborným asistentem na AMU, dlouhodobý šéfdirigent České filharmonie.

dnešní ministr kultury Václav Riedlbauch⁴⁹ či Michal Kocáb, který chtěl být původně profesionálním skladatelem nebo hudebníkem, ale potom se začal věnovat bigbitu, Pražskému výběru a posléze i politice. Tito výše zmínění ale nebyli žáky Jiřího Dvořáčka, k těm náležel náš nejslavnější kytarista a skladatel kytarových kompozic Štěpán Rak. V roce 1979 Zámečník úspěšně aspiranturu zakončil teoretickou prací *Vztah hudby 20. stol. a slova*, rozsah cca 90-100 stran. Také v Praze byla provedena celá řada skladeb, které Zámečník napsal v době aspirantury, ale vysloveně aspirantská skladba jako práce na závěr nebyla. Vedoucím teoretické práce *Vztah hudby 20. stol. a slova* byl Jaroslav Smolka. Zámečník oslovil cca 30 – 40 českých skladatelů od Petra Ebena, Zdeňka Lukáše, Václava Trojana, Luboše Fišera až brněnské skladatele Arnošta Parsche či Ctirada Kohoutka s prosbou, aby napsali svůj názor na vztah hudby a slova v jejich vlastní tvorbě. „Potom jsem to sumarizoval čímž vznikla zajímavá práce o vztahu hudby a slova v české moderní hudbě. Samozřejmě jsem tam měl kapitulu o svém vlastním přístupu k této problematice.“⁵⁰

Jako pedagog však na AMU nikdy nepůsobil, byť se s ním počítalo a byl veden jako tzv. kádrová rezerva. „Kvůli pedagogickému místu bych však do KSČ nikdy nevstoupil!“⁵¹ V letech 1982-1990 působil jako externí pedagog na Janáčkově akademii múzických umění v Brně.

2.1.4 KARIÉRA HOUSLISTY

Prvním nástrojem Evžena Zámečníka byly housle. S nimi se uplatnil v otcově kapele, na kůru místeckého kostela Jana a Pavla, ale i v chrámu Nanebevzetí Panny Marie v Brně – Zábřdovicích. „V Brně jsem svého času po mnoho let pravidelně hrával v zábrdovickém kostele, kde byl ředitelem kůru Zdeněk Hatina⁵², který tam plnil nejen běžnou funkci varhaníka, ale i dirigoval při slavnostních mších s orchestrem. Jako varhaník dovedl s velkým citem doprovázet a také mistrně improvizovat. Tento pěvecký sbor po určitou dobu dirigoval také Lubomír Mátl, dnes slavný sbormistr, žák Josefa Veselky, který dnes učí na JAMU.

⁴⁹ Václav Riedlbauch (* 1. duben 1947, Dýšín) hudební skladatel, má hudebně teoretické práce a překlady. Nyní ministr kultury ČR.

⁵⁰ Osobní sdělení Evžena Zámečníka dne 8. dubna 2010.

⁵¹ Osobní sdělení Evžena Zámečníka dne 19. března 2010.

⁵² Zdeněk Hatina (* 6. duben 1941, Brno) je absolventem brněnské konzervatoře oboru varhany. Skladbu studoval u Bohuslava Řehoře. V letech 1991-2004 pedagogicky působil na Varhanické škole při brněnském biskupství – dnešní ZUŠ se zaměřením na církevní hudbu. Byl také lektorem seminářů brněnské jednoty Musica sacra. Je autorem cca 25 opusů, z nichž nejzávažnější je *MISSA DOMINICALIS*, op. 3 pro sóla, sbor, varhany a orchestr.

Lubomír Mátl⁵³ je můj spolužák Lubomír Mátl⁵⁴ je můj spolužák z konzervatoře, který nejprve studoval varhany, poté dirigování a s tím udělal velkou kariéru u Pražský filharmonickém sboru v České filharmonii a Pražského rozhlasového sboru.“⁵⁵ Zdeněk Hatina dodává: „Evžen Zámečník byl vítanou oporou orchestru zábrdovického chrámu. Působil zde hlavně v sedmdesátých a osmdesátých letech 20. stol. nejen jako člen orchestru, ale i jako houslový sólista. Spolu jsme provedli celou řadu mší, motet, pastorel, ale i drobných skladeb jako např. AVE MARIA Charlese Gounoda - Johanna Sebastiana Bacha. S vděkem na jeho působení vzpomínám.“⁵⁶ Kromě kostela Nanebevzetí Panny Marie v Brně – Zábřdovicích hrával Evžen Zámečník také na kůru u sv. Jakuba v Brně pod vedením Vladimíra Stehlíka⁵⁷, který zde coby regenschori působil od roku 1954.

Po absolutoriu JAMU na Evžena Zámečníka čekala povinná vojenská služba. Díky hudebním schopnostem působil v letech 1961-1963 jako houslista Uměleckého vojenského souboru Praha. V souboru bylo mnoho amatérských hudebníků, ale většina členů orchestru byli absolventi konzervatoří a hudebních akademií. Zkoušelo se každý den cca tři hodiny. „Pro nás absolventy konzervatoří to byly skladby jednoduché, které jsme hráli z listu. Vojenské dechové kapely jezdily po různých soutěžích, ale náš soubor nikoli, jelikož nebyl ryze dechový.“⁵⁸ Armádní orchestr jezdil po celé republice – tehdejší Československu po posádkách od slovenského Prešova po Cheb a hráli vojenským posádkám. Mezi dirigenty patřil major František Říčka, Pavel Bayerle⁵⁹ nebo Jan Štych⁶⁰, který na vojně sloužil jako dirigent. Vojín Evžen Zámečník v armádě sloužil s pozdějším primáři Moravského kvarteta, pedagogem JAMU a Konzervatoře Brno Rudolfem Šťastným,⁶¹ členem Státní filharmonie Brno Josefem Jakubcem, Josefem Habartou – houslistou nyní působícím v Holandsku etc. „Byl jsem rád, že jsem povinnou vojenskou službu strávil jako armádního

⁵³ Lubomír Mátl (* 6. březen 1941) je bratrancem Jitky Hatinové, rozené Vaňurové (*19. únor 1944, Brno) – její otec Vilém Vaňura byl profesorem brněnské konzervatoře. Otec Lubomíra Mátle (* 1941) pan Ing. Arch. Jaroslav Mátl (1908-1967) působil jako dirigent v brněnském kostele u Jezuitů (varhaníkem nebyl).

⁵⁴ Lubomír Mátl (* 6. březen 1941) je bratrancem Jitky Hatinové, rozené Vaňurové (*19. únor 1944, Brno) – její otec Vilém Vaňura byl profesorem brněnské konzervatoře. Otec Lubomíra Mátle (* 1941) pan Ing. Arch. Jaroslav Mátl (1908-1967) působil jako dirigent v brněnském kostele u Jezuitů (varhaníkem nebyl).

⁵⁵ Osobní sdělení Evžena Zámečníka dne 12. března 2010.

⁵⁶ Osobní sdělení Zdeňka Hatiny dne 13. března 2010.

⁵⁷ Vladimír Stehlík (* 16. srpen 1911, Boleradice okr. Břeclav - † ? . srpen 1990, Brno) působil ve funkci ředitele kůru těchto brněnských chrámů – v chrámu Nanebevzetí Panny Marie v Zábřdovicích (1940-1944), u sv. Tomáše (1944-1953) a od roku 1954 u sv. Jakuba, kam nastoupil po Karlu Hradilovi. V letech 1947-1951 vedl pěvecké sdružení Foerster. Po Vl. Stehlíkovi převzal povinnosti na kůru u sv. Jakuba varhaník Oldřich Brichta.

⁵⁸ Osobní sdělení Evžena Zámečníka 22. října 2009.

⁵⁹ Pavel Bayerle (* 31. březen 1925, Trutnov) – trumpetista, skladatel a dirigent.

⁶⁰ Jan Štych (* 1935) klavírista, dirigent Janáčkova divadla v Brně.

⁶¹ Rudolf Šťastný (* 31. prosinec 1933, Zábřeh na Moravě) hudební pedagog, houslista.

houslista souboru, nicméně toto muzicírování na moji pozdější tvorbu (polky, kvapíky atd.) nemělo vliv a nijak s tím nesouviselo.“⁶²

Po ukončení povinné vojenské služby se přihlásil na konkurz do orchestru operety brněnské Reduty. Konkurz se skládal ze dvou částí – ze hry vlastní připravené skladby a ze hry z listu. Konkurzy byly tehdy těžké. Na hru z listu se zadávaly skladby jako SYMFONIETTA Leoše Janáčka atd. Zámečník dostal zahrát část opery HOFFMANNOVY POVÍDKY francouzského skladatele německého původu Jacquese Offenbacha. Připravenou skladbou byl HOUSLOVÝ KONCERT Dmitrije Borisoviče Kabalevského. Evžen Zámečník byl přijat a tak nastoupil v roce 1963 jako houslista v operetním orchestru Státního divadla v Brně.⁶³ Konečně se Evžen Zámečník stal orchestrálním hráčem, což vždycky chtěl, jelikož obdivoval svého bratrance Borise Hajduška, který působil v ostravském orchestru a byl pro něj do jisté míry vzorem. Jeho sen - hrát v symfonickém orchestru se Evženu Zámečníkovi splnil, ale k tomu potřeboval mít absolvovanou konzervatoř. V té době působil v Redutě dirigent Emanuel Punčochář, druhým dirigentem byl Arnošt Moulík. Po ročním působení coby houslisty zpěvoherního orchestru tehdejšího Státního divadla v letech 1963-1964 přešel bez konkurzu do orchestru opery Státního divadla, kde působil v letech 1964-1971. Šéfem opery byl František Jílek, dirigenti: Jan Štych, Václav Nosek a Jiří Pinkas⁶⁴.

V letech 1964-1994 byl Evžen Zámečník houslistou *Komorního orchestru Bohuslava Martinů*, jehož uměleckým vedoucím byl primárius Janáčkova kvarteta Jiří Trávníček, poté Josef Těšík a Lubomír Čermák. Komorní orchestr Bohuslava Martinů má standardní smyčcové obsazené o celkovém počtu patnácti hráčů. V jeho repertoáru jsou skladby nejen barokních či klasicistních mistrů, ale i kompozice soudobých autorů: Bohuslava Martinů, Leoše Janáčka, Miroslava Ištvana... ale i zahraničních autorů. Hrály se ale i skladby Zámečníkova přítele Jana Nováka. Tento soubor premiéroval také celou řadu vynikajících skladeb od předních autorů z Brna, např. Miroslava Ištvana a dalších. Pro formování Evžena Zámečníka byla důležitá také skutečnost, že soubor řídili dirigenti zvučných jmen např. Ernst Křenek⁶⁵ pod jehož taktovkou hrál v Brně, dále potomek slavné rodiny Bendů Hans von

⁶² Osobní sdělení Evžena Zámečníka 22. října 2009.

⁶³ Státní divadlo v Brně – dnes Janáčkovo divadlo Brno.

⁶⁴ Jiří Pinkas (* 28. říjen 1920, Praha - † 1. červenec 2003) dirigent a klavírista.

⁶⁵ Ernst Křenek (1900-1991) – rakouský skladatel českého původu. Roku 1938 odešel do USA. V sedmdesátých letech dirigoval své skladby v Praze i v Brně.

Benda či František Jílek, se kterým pro rozhlas natáčel PRELUDIA A FUGA Witolda Lutoslawského, v nichž „dává Lutoslawski půltuctu fugovým tématům šest různých označení: cantabile, grazioso, lamentoso, misterioso, estatico, furioso.“⁶⁶ Evžen Zámečník byl členem Komorního orchestru Bohuslava Martinů celých třicet let a této spolupráce, kde hráli jeho kolegové z filharmonie nebo Janáčkovy opery vděčí za mnohé. Velice často s tímto tělesem totiž vystupoval i v zahraničí. Soubor např. hrál každoročně ve Vídni na koncertech novinek. Komorní orchestr Bohuslava Martinů také podnikl celou řadu zahraničních turné v Německu, Rakousku, USA ... či tehdejším Sovětském svazu.

Pro Komorní orchestr Bohuslava Martinů Evžen Zámečník napsal několik skladeb, které byly hrány u nás i v zahraničí a také natočeny na hudební nosič. Jednou z takových skladeb je MUSICA GIOCOSA z roku 1973, kterou vydalo na gramofonové desce spolu se skladbami Bohuslava Martinů a Miroslava Ištvanu hudební nakladatelství Panton Praha.

V roce 1971 se Evžen Zámečník stal prvním houslistou *Státní filharmonie Brno*, nyní Filharmonie Brno. Zámečník vnímal své desetileté působení v tomto tělese jako „druhou konzervatoř“, jelikož se zde seznámil se symfonickými skladbami a světově proslulými dirigenty. Byla to pro něho průprava nejen po stránce kompozice a instrumentace, ale i zvuku. Působení ve filharmonii mělo velkou výhodu také v tom, že dostal do zahraničí. Díky orchestru tak poznal nemalou část zemí. Nejraději však vzpomíná na turné po USA. Úsměvně dnes působí příhoda jeho kolegy Jana Beránka, který si v USA nechal všechny svoje věci jen proto, aby si do kufrů mohl uložit a do vlasti přivést dlouhotrvající desky s jazzovou hudbou.

⁶⁶ HRČKOVÁ, Nad'a. *Dějiny hudby VI. Hudba 20. století (2)*. IKAR, Praha 2007, s. 170.